

Voor als u een donatie doet aan de Heimanshof volgen hier de volgende gegevens ten behoeve van de ANBI status [Algemeen Nut Beogende Instelling]

naam: Stichting 'Vrienden van de Heimanshof'
fiscaalnummer: 8134.99.434
contactgegevens: Harry Bückmann,
Veldstraat 8, 3741 AS Baarn, telefoon 035-5417691
E-mail: henri.buckmann@gmail.com
bestuurssamenstelling: Els Kaper-Klaver voorzitter
Harry Bückmann secretaris
Peter van Noorden penningmeester
beleidsplan: voor de lange termijn.
Heemtuin de Heimanshof, Kampeercentrum De Paasheuvel te Vierhouten.

Algemeen beleidsplan.

Doelstelling.

Onze doelstelling bestaat uit 4 elementen:

1. Biotoop: Zoveel mogelijk planten en kleine dieren, die oorspronkelijk op de Veluwe thuis horen, behouden door het aanbieden van een geschikte groei- en woonplaats ofwel biotoop. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de zeldzame planten boven de meest gangbare die nog overal te zien zijn.
2. Biologisch evenwicht: Een tuin in stand houden die laat zien dat er hier sprake is van een evenwichtig landschap. Ook de leeftijd van de tuin (gesticht in 1935) speelt hierbij een rol.
3. Een goede ruimtelijke ordening: Dit kleinschalige parkje op zo'n manier beheren dat er een boeiend en afwisselend zicht ontstaat op open plekken en bosgordels; een soort miniatuur landschap.
4. Educatie: Van oudsher is het doel van de tuin geweest om kennis over de natuur door te geven aan bezoekers van de camping 'De Paasheuvel' en anderen.

Deze doelstelling is tot nu toe gehaald door het herstellen en uitbreiden van de biotopen tot een geheel van arme en rijkere bosranden, heide, akkertje, weiland, schraal grasland, beek- en vijveroevers en een leemkuil.

Vervolgens is er geïnventariseerd welke planten er al groeiden, en welke planten er verder nog van nature op de Veluwe thuishoren. Via kopen, zaaïen en ruilen met andere heemtuinen is het aantal plantensoorten flink uitgebreid.

Met een bloemborder, informatieborden, naambordjes en leskoffertjes is het educatieve element vorm gegeven.

Wat is er op langere termijn haalbaar?

Het in stand houden van de zeldzaam wordende planten is niet eenvoudig. Er zijn daarbij een aantal factoren die we niet in de hand hebben:

- Groei naar ouderdom zorgt ervoor dat de heemtuin naar een ander type tuin groeit, namelijk een bostuin. Snoeien en soms kappen kan dat beperken.
- De zure regen zorgt voor verrijking van de grond. Wij kunnen deze verrijking (o.a. grassen) waar nodig proberen tegen te gaan.
- De luchtvervuiling. Wij kunnen planten die daarop reageren met extreme groei (brandnetels, braam enz.), in de tuin sterk aan banden leggen. Voor de planten die hierdoor uitsterven kunnen we niets doen.
- Ook op de watervervuiling kunnen we nauwelijks invloed uitoefenen, behalve actie voeren om de vervuiling bij de bron aan te pakken. Dat heeft in het verleden gelukkig al veel opgeleverd, o.a. via het Waterschap Veluwe.
- Klimaatveranderingen gaan heel geleidelijk, maar hebben het eerste invloed op de kwetsbare, zeldzame planten en dieren. Meer dan afwisselend landschap kunnen wij op deze 0,6 hectare niet bieden.
- Zon- en schaduw. Door het kleine oppervlak van het gebied en de hoge bomen langs de randen zal het aantal zon-uren in de tuin voorlopig nog blijven afnemen. Dit is een proces dat al jaren aan de gang is. Meer zon binnenhalen betekent kaalslag in de bomenrand rondom de tuin. Er moet gezocht worden naar een evenwicht tussen de nodige bezonning voor zeldzame planten en een natuurlijk aandoend landschappelijk geheel.

Discussiepunten over inrichting en beheer.

Over bovenstaand geheel van doelstellingen en inventarisaties wordt regelmatig door de werkgroepleden een discussie gevoerd over welke keuzes en welke prioriteiten we willen realiseren. Er zijn vragen beantwoord zoals: Heeft die zeldzame plant prioriteit? Wanneer moet er toch een boom of struik gekapt worden? Wat is praktisch haalbaar met onze groep? enz.

Voorstel tot beheer in het algemeen.

Door een aantal algemeen geldende vuistregels voor beheer te formuleren weet ieder wat er normaal gedaan moet worden.

Vuistregels voor werkzaamheden-die-altijd-doorgaan zijn:

1. Hoofdpaden op een breedte van 80 cm houden.
2. Maaien volgens een vast jaarlijks maaischema.
3. Alle opslag van de Amerikaanse prunus en Amerikaanse eik altijd uittrekken, evenals opslag van wilg, els en esdoorn.
4. Opslag van beuk, berk, inlandse eik zo nodig verplaatsen; anders weg.
5. Altijd het blad verwijderen van alle paden. Blad ook weg uit kuil, hei, border, akker, schraalgrasland en mosveld. In de andere gebieden het blad laten liggen.
6. De biotopen rondom bijzondere planten door wieden in stand houden. (planten vrij zetten)
7. Gras verwijderen uit border en akker. Gras bij de grond afsnijden in de hei. (als vervanging van 'grazen'.)
8. Planten als braam, zevenblad en brandnetel overal bestrijden, op een enkele plek per soort na. Braam mag in het "ruig land" bij het veentje. Zevenblad en brandnetel mogen groeien in de boswal naast het telefoonhuisje.
9. Alle bamboe, riet en varens bij explosieve groei in de hand houden door regelmatig maaien en verwijderen.
10. Alles wat er verder groeit tot nader besluit laten staan.
11. Ieder najaar snoeiwerkzaamheden uitvoeren. In het binnengebied verjonging tot stand brengen door steeds de handdikke stammen te verwijderen.
12. Van struiken, die laag moeten blijven, ieder jaar een derde deel afzetten tot 20 cm boven de grond, ten behoeve van verjonging. (Altijd eerst het deel snoeien dat op de zonkant groeit.)
13. Bomen in het pinetum niet te hoog laten worden, en vervangen door 1 jong exemplaar per soort.
14. Eens per 2 – 3 jaar de beekbodem en de beekoevers schonen.
15. En het onderhoud van bruggen, hekken, informatieborden en Hofhut zullen vanzelfsprekend ook altijd doorgaan.

Daarnaast zullen er altijd werkzaamheden blijven die incidenteel nodig zijn, zoals border wieden, akker bewerken, groei-explosies indammen, zaaien, beken en vijver schoonmaken, enz.

Kiezen voor een zonniger tuin.

Om de heemtuin in zijn huidige vorm in stand te kunnen houden is er gekozen voor een meer open bomenrand aan de zuid- en zuidoostzijde, zodat er grote stroken zonlicht ontstaan.

Hiervoor zijn grote bomen gekapt in de rand van heemtuin en Berkenwei, en op de grens van tuin en paardenwei. Daarna zijn struiken ingeplant.

Er is gekozen voor het verwijderen van een aantal beuken, omdat beuken de inlandse eiken verdringen en geen andere onderbeplanting dan mos toelaten.

Er is eveneens voor gekozen om zoveel mogelijk 'exoten', zoals de Amerikaanse eik, uit de tuin te verwijderen.

Tot slot.

Dit beleidsplan voor de lange termijn heeft tot doel het beheer door vrijwilligers te vereenvoudigen, en een gelijkblijvende aanpak van de Heimanshof te realiseren.

Wij hopen dat hiermee een stap is gezet tot het aanreiken van een bruikbaar 'handvat tot beheer', zowel voor de opvolgende terreinbeheerders van Kampeercentrum De Paasheuvel als voor de toekomstige werkgroepleden van Stichting Vrienden van de Heimanshof te Vierhouten.

beloningsbeleid:

niet van toepassing [vrijwilligersorganisatie]

doelstelling:

zie beleidsplan

verslag activiteiten over 2013:

inclusief financiële verantwoording

NIEUWTJES VAN EN UIT DE HEIMANSHOF

Een uitgave over het jaar 2013 van de werkgroep Heimanshof

**Dit is een uitgave van Werkgroep
VRIENDEN VAN DE HEIMANSHOF.
december 2013**

Secretaris Henri Bückmann,
Veldstraat 8, 3741 AS Baarn, telefoon 035-5417691
E-mail: henri.buckmann@gmail.com

De Heimanshof ontstond in 1935 en behoort tot de oudste tuinen van ons land.

De Heimanshof is opgenomen in de 'Oase Heemtuin Gids', een uitgave van de Stichting Oase.

De Heimanshof maakt deel uit van vakantiecentrum 'De Paasheuvel' te Vierhouten.

Banknummer van de werkgroep: NL76RABO0163827419
t.n.v. Stichting Vrienden van de Heimanshof

Onze website: www.Heimanshof.nl

foto's: Anneke Manintveld, Ruud Kaper, Henri Bückmann en Peter van Noorden
Tekeningen bij het artikel "De galappel" uit 't boekje "In 't Bosch" door
E.HEIMANS en Jac.P.THIJSSE uit 1901

Voorwoord.

Els Kaper-Klaver, voorzitter

Het jaar 2013 ligt al weer achter ons. En het was een aardig stabiel jaar, zonder ramspoed, behalve dan die ene storm, die er dit najaar was.

Natuurlijk is een vaste winterklus het maken van de Nieuwsbrief. Maar dit jaar kwam daar allerlei voorbereidend georganiseer bij vanwege de schuur.

In maart starten we onze werkzaamheden in de tuin altijd op met blad ruimen.

Daar zijn tegenwoordig gelukkig grote zakken en handvormige stoffer-en-blik-achtige scheppen voor. In zo'n volle zak kan je veel meer blad op één kruiwagen vervoeren dan los. Dat werkt dus veel plezieriger. Ook het blad boven de Lelietjes, het Dalkruid en de Zevenster wordt grotendeels weg geharkt, zodat ze hun kopjes weer kunnen opsteken. Wat is dat mooi, zo'n veld met al die prille verwachtingsvolle puntjes.

Als de lente losbarst wordt er gewied in de border. En overal in de tuin worden er planten 'vrijgezet' door er omheen groeirimte te scheppen. De kreekoevers worden hersteld, de sloten geschoond en de paden van 'struikelpollen' ontdaan. In juni is de tuin op z'n mooist. Wat bloeit er dit jaar veel tegelijk!

Als in de zomer de beek bijna droog valt, gaan we erin op verplaatsbare stukken vlonder om alle oevers op te schonen. Vooral riet en opslag van krent, bospest, berk en eik wordt dan uitgetrokken of weggesneden. We halen nooit blindelings alles weg: uitgangspunt is altijd om er mooi ruig landschap van te maken, geen parktuin dus.

Deze zomer nemen we het besluit om onze heidebult nog een keer te renoveren. Maar dan moet er meer zon komen. We beginnen met al het gras en mos zoveel mogelijk uit de hei te verwijderen.

En in de herfst wordt de oude eikenhakhoutwal tussen heitje en beek grondig aangepakt. Gewapend met hulptroepen met touwen en ladders wordt geprobeerd alle struiken en eiken omlaag te brengen tot een meter of vier hoog. En zo konden we in november terugkijken op een heel zinvol jaar met veel tuin- en bouwactiviteiten.

Een goed nieuw jaar gewenst namens alle heemtuinners, en kom gerust eens kijken!

Bosbes

Lelietje van Dalen

Penningkruid

Tormentil

Penningkruid

Jaaroverzicht 2013

Henri Bückmann - secretaris

Algemeen

-nieuwe werkschuur

De nieuwe werkschuur, waarvoor we subsidie kregen van het Ad van Mookfonds, werd in april geplaatst. Het is een prachtige schuur, bestaande uit twee ruimten, één met nieuwe schappen en een werkbankje en een aparte ruimte voor de kruiwagens, fietsen, de bosmaaier en de buitentafel. In beide ruimten is elektriciteit aangelegd. Op 3 november kwamen de *oud*-bestuursleden van het Ad van Mookfonds, Ger van Schie en Marius Korpel de nieuwe schuur bekijken (het fonds is opgeheven).

- grensconflicten

Er zijn wat meningsverschillen over het beheer van het water bij de grenzen van de tuin. Door overleg via de bedrijfsleider en met het waterschap worden oplossingen gevonden.

- damwand in Nunbeek

Het waterschap Eem en Veluwe (voorheen waterschap Veluwe) heeft begin mei een damwand met overstort

aangebracht in bocht van de Nunbeek buiten de heemtuin en tevens de beek tussen bocht en duiker uitgediept. Hierdoor stroomt al het water van de Nunbeek weer door de heemtuin.

- verharding hoofdpad

Aan de firma Vaarkamp BV te Ede hebben we de opdracht verstrekt voor

het aanbrengen van een verharding op het hoofdpad van granietgruis.

-Eigentijds Festival

Tijdens het Eigentijds Festival zijn we met 4 mensen in de tuin aanwezig. We hebben 4 rondleidingen en 5 chakra-wandelingen in onze tuin aangeboden, waarvoor heel veel belangstelling bestond.

- nestkasten

Begin maart hebben we 7 nieuwe nestkasten gekocht en opgehangen. Van Nel Huizinga (de buurvrouw van het naastgelegen chalet) kregen we een nieuwe uilenkast voor onze tuin.

- jaarlijks uitje werkgroep

Dit jaar waren we te gast bij Els en Ruud Kaper in Doetinchem. Na een heerlijke lunch kregen we een korte rondleiding door de ateliers van Els en Ruud en vertrokken we eerst naar het Kruisbergse bos om een pad-verharding van stol te bekijken.

Daarna maakten we onder leiding van Els en Ruud een kunstroutewandeling op het landgoed Enghuizen in Hummelo. Els en Ruud waren daar deelnemers en het was leuk om hun werk ook te zien.

De natuur op z'n mooist. De krenten en de zoete kers stonden in volle bloei. Overal in het bos bloeiden de anemonen en de hondsdrif en de weiden ware lila en geel van de pinksterbloemen en paardenbloemen. Het was een mooi uitje en het weer werkte helemaal mee.

- bezoek van Iet en Ger Londo

Op 7 juli kregen we onverwachts bezoek van Iet en Ger Londo. Na de lunch zijn we gezamenlijk door de tuin gelopen en kregen we allerlei

onderhoudsadviezen. Zo is op dat moment besloten ons heitje te renoveren. Omdat we alleen de gewone rietorchis in de tuin hebben, heeft Ger ons zaden van de gevlekte orchis toegestuurd.

Het onderhoud van de tuin

De werkgroep kwam dit jaar 9 weekenden en de nodige werkdagen bijeen om in de tuin te werken. Naast het normale tuinonderhoud werd ook de nieuwe werkschuur gebeitst en werd er aan de inrichting van de schuur gewerkt.

Tuinwachten

Dit jaar waren er in de zomermaanden gedurende 9 weken tuinwachten in de heemtuin, om de tuin voor onrust en vernielingen te behoeden.

Ook konden zij bezoekers te woord staan, educatiekoffertjes verstrekken en kaarten verkopen.

Samenstelling werkgroep

Sinds augustus van dit jaar is de werkgroep uitgebreid met twee nieuwe leden: Eline Oderkerk en Cor van Galen

De werkgroep bestond verder uit: Martina Boom, April Bowen, Henri Bückmann, Huib Hol, Els en Ruud Kaper, Anneke Mantintveld, Hanna en Peter van Noorden, Ineke en Dolf van Schaick

Verslag van de penningmeester over 2013

Peter van Noorden - penningmeester

Het jaar 2013 werd het jaar van de GROTE getallen. Zowel aan de inkomsten kant als ook bij de uitgaven. Het vervangen van de schuur kon niet langer wachten; de slechte staat en de aanwezigheid van houtworm dwongen ons om echt tot actie over te gaan en voor de kosten hadden we voldoende reserve staan. Overleg met de Paasheuvel, een schuur uitzoeken, een omgevingsvergunning aanvragen en wachten op goedkeuring, de bestelling plaatsen, de opbouw regelen, de oude schuur leeg maken en afbreken en zorgen dat de fundering op tijd klaar is, kortom er komt wat voor kijken. De schuur inclusief plaatsing door een bedrijf en de verdere afwerking in eigen beheer kwam uiteindelijk op € 3.313,99. Bij het Ad van Moockfonds konden we aankloppen voor een mogelijke bijdrage en tot onze grote vreugde schonk dit fonds ons een bedrag van € 3.000,00. Dat was fantastisch! Door de bijna 100% dekking hielden we zoveel op de rekening, dat nu ook een grote renovatie van het hoofdpad uitgevoerd kan worden Een bedrijf zal mogelijk nog voor het einde van het jaar het pad zodanig aanpakken, dat de Heemtuin ook voor rolstoel- en rollatorgebruikers weer toegankelijk zal zijn en wij zullen voor een tijdje verlost zijn van het zware onderhoud eraan. Geraamde kosten: € 3.000,00. Naast deze grote klussen is ook in 2013 weer heel hard in de tuin gewerkt. De natuur zet je niet even op een laag pitje omdat bijzondere klussen je aandacht vragen. De tuin gaat door met het verloop van de

seizoenen. Tuinieren heeft als grootste kostenpost de factor arbeid, maar deze is bij ons verder nihil. De bijkomende kosten komen voort uit slijtage van materialen en gereedschap. Zo moest onze opblaasboot (nodig om 1x per jaar naar het eiland in de grote vijver te gaan) wegens onherstelbare lekkage vervangen worden, hebben we een paar verrotte vogelhuisjes vervangen en een paar tuinscharen gekocht. Ook voor de Hofhut is elk jaar iets nodig zoals een nieuwe inloopmat en een hor voor de voordeur.

Uw jaarlijkse bijdrage gecombineerd met de giften van passanten en niet in het minst ook de bijdrage van een paar vrijwillige tuinwachten zorgen ervoor, dat we ons gewone werk zonder geldzorgen kunnen blijven doen en daarvoor zijn we heel dankbaar.

Op 1 december 2012 was er totaal € 8.758,36 in de kas en op de bank.

In 2013 werd aan donaties en giften in totaal € 1.437,39 ontvangen (in 2012 was dat nog € 1.975,81). Dit grote bedrag is als volgt opgebouwd:

€ 887,39 ontvangen van 'donateurs' en passanten (er waren een paar ruime giften bij van € 25,-, € 30,- en zelfs € 50,-) + € 550,00 aan vrijwillige bijdragen van tuinwachten als dank voor het gebruik van de Hofhut.

Daarnaast kregen we € 3.000,00 van het Ad van Moockfonds voor de nieuwe schuur.

De ontvangen rente over 2012 bedroeg € 106,35

De verkoop van kaarten, boekjes en boekenleggers bracht netto € 109,80 op. De inkoop en aanmaak van nieuw verkoopmateriaal is er dan al af.

Doordat we beperkt ‘open’ zijn, zal dit altijd een klein bedragje blijven, maar we zijn er blij mee.

De kosten aan de tuin en de Hofhut bedroegen dit jaar (buiten de aanschaf van de nieuwe schuur) ‘slechts’ € 293,69. Dit bedrag bestaat uit de aanschafkosten van o.a. 3 snoeitangen, de aankoop van vogelhuisjes, werkkrukjes, winterrogge en de opblaasboot met pomp. Voor de nieuwe schuur haalden we zelf € 313,99 uit de kas.

De administratieve en overige kosten komen in 2013 uit op € 405,21. Het gaat hier voor een belangrijk deel om de jaarlijks terugkerende kosten voor de aanmaak en verzending van de Nieuwsbrief en de kosten voor de Kamer van Koophandel, de bankkosten van de RABO-bank en ons lidmaatschap van de landelijke

vereniging van heemtuinen in Nederland (Oase).

Op 1 december 2013 hebben we in totaal € 9.399,01. Dat is € 10,00 in de kas, op de Rabo-betaalrekening € 2.265,56 en op de Rabo-bedrijfsspaarrekening € 7.123,45. Daarnaast hebben wij nog steeds 2 boekjes met de titel “200 plekken op de Veluwe” à € 6,75 in voorraad. De opdracht voor de paden is reeds verstrekt, waarvan de kosten ongeveer

€ 3.000,00 zullen bedragen.

We hebben mede door uw bijdragen onze financiële positie kunnen versterken, waardoor we thans in staat zijn om noodzakelijke en vooral kostbare klussen uit te laten voeren. Een prettige situatie voor de kleine stichting die wij zijn en steunend op uitsluitend vrijwillige inzet.

Samenvatting:

inkomsten

Kas/bank per 1-12-12	€	8.758,36
Rente		106,35
Giften		1.437,39
Verkoop		109,80
Ad v Moockfonds		3.000,00

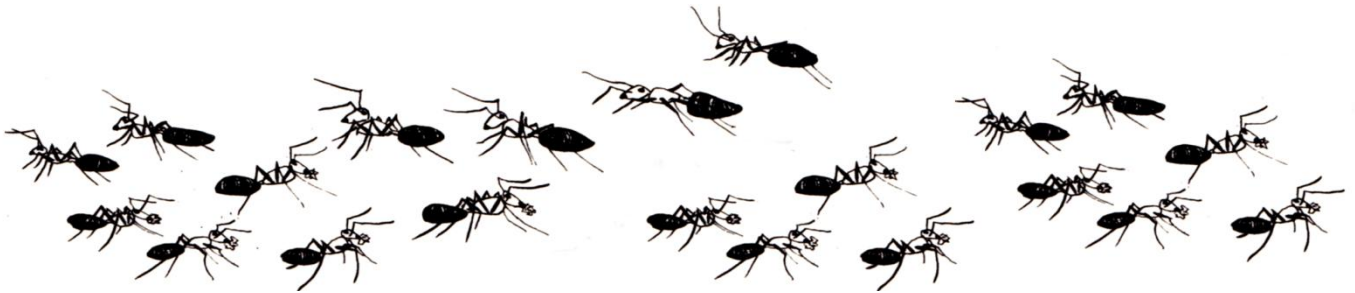
uitgaven

kosten tuin/schuur		293,69
administratieve kosten		405,21
werk/kruiwagenshuur		3.313,99
kas/bank 1-12-13		9.399,01
	-----	-----
	€	13.411,90
		€ 13.411,90

Vorig jaar sprak ik de wens uit, dat vooral onze werkgroep zou groeien. Dit jaar werd deze versterkt door 2 nieuwe medewerkers en dat is ‘onbetaalbaar’. Weet u iemand die mogelijk belangstelling heeft, bericht het ons.

Ook voor 2014 doe ik graag weer een beroep op u en vraag ik u om uw bijdrage als donateur/begunstiger voor 2014 over te maken op rekening NL76 RABO 0163 8274 19 tnv Stichting 'Vrienden van de Heimanshof'. Door het extra vermelden van uw volledige adres kunnen wij onze verzendlijst op orde houden. Dus graag vermelden.
Bij voorbaat onze hartelijke dank.

Bomen en hun strijd tegen de wind.

Stormschade.

In november hadden we de eerste storm in ons land, en dus ook in Vierhouten.

In de heemtuin hadden we deze keer echte stormschade: twee berken. Nu is het zo dat de meeste takken die uit een boom breken niet dood of zwak zijn, maar juist sterk en zwaar – zeker als er nog blad aan zit.

In de boswal braken de toppen uit twee oude dikke berken. En wat erger is: ze streken met hun kruinen neer op het naastgelegen telefoonhuis bij de zendmast. En dát is pas écht erg. Onmiddellijk hebben we de bedrijfsleider Michel Blessing in kennis gesteld van de schade aan dit telefoonhuis. Want als dáár door lekkages het telefoonnet zou uitvallen, dan zou dat voor een groot deel van de Veluwe en de Utrechtse vallei gelden. En dat kon wel eens tot een flinke schadeclaim leiden! Nog dezelfde dag

is er van alles in gang gezet en zijn de berken weggehaald.

Kan een boom zich schrap zetten tegen de wind?

Sommige bomen groeien scheef, bijvoorbeeld naar een lichtere plek. En naarmate ze groter worden brengen ze zichzelf meer uit balans. De tak die het meeste zonlicht vangt groeit het hardste en wordt dan topzwaar. Zo'n uitbundige tak terugsnoeien kan dan reddend zijn.

Achter de grote vijver staat zo'n boom. Het is een immense oude eik. Zijn kruin hangt over de vijver, en als zijn vorm onder de grond gespiegeld is, dan zitten zijn tenen bijna onder het eiland.

Nu heeft die eik zichzelf aan de achterkant versterkt met een kabelachtige spier, die als een rib of soort rugvin bovenop de stam ligt. Een echte trekspier is het, met waarschijnlijk net zo'n bijbehorende stutwortel. Ribbels, knikken en bobbels in de stam duiden bij een boom op reparaties van schade door wind of andere krachten. En door deze vervormingen wordt het hout steviger.

Lichaamstaal.

Elke storm die een boom overleeft maakt hem sterker. Hij past zich immers aan de krachten aan die hij in zijn leven te verwerken krijgt. Er valt veel van deze lichaamstaal in de natuur te leren. In het vak biomechanica wordt gezocht naar toepassingen van de kennis die we van de natuur afkijken, bijvoorbeeld in de stroomlijning van auto's, boten, vliegtuigen, enz.

Wij van de heemtuin hebben grote bewondering voor onze eigen schuine eik bij de grote vijver. Hij worstelt jaar-in jaar-uit met de zwaartekracht, en moet zich extra schrap zetten tegen de wind.

Komt dat zien!

Een nieuwe schuur.

Hier volgt het volledige verslag, zoals het door de maanden heen in het logboek is opgeschreven.

De bouwvergunning is verleend; we kunnen aan de slag!

Tot onze vreugde konden we een beroep doen op het Ad van Moockfonds. Nu kunnen we niet alleen de schuur bestellen, maar hem ook nog laten zetten.

De bouw van de schuur is in een stroomversnelling geraakt. Dat ging anders dan gepland.

En dat komt zo: Peter en Ruud zijn naar Harderwijk gereisd om die ene speciale schuur met twee deuren bij de Gamma te bestellen. Maar dat kon niet, zeiden ze in de winkel. Je kunt zo'n hut alleen kopen wanneer je contant betaalt... En dat voor zo'n bedrag van 3250 euro!

En dan nog iets: niet wij, maar de Paasheuvel moet hem kopen, vanwege bedrijfsboekhouding en BTW en zo. Peter ontdekte ook nog dat de Gamma een tijdje 20 % "Paas" korting op alle artikelen gaf. En daardoor ging onze planning ondersteboven, want natuurlijk lieten we die korting niet lopen! Peter en de Paasheuvel-beheerder hebben veel overleg en geregeld gehad met elkaar. Maar het is gelukt.

Alleen was er het bijkomende probleem dat de hut geleverd en gezet zou worden 3 weken na de aankoop. En daar viel niet over te onderhandelen... Vandaar deze snelle acties en activiteit.

Begin april gaan we vijf dagen aan de slag. We gaan de houtwormschuur afbreken.

Grote bouwzandzakken liggen voor de poort, en stapels stoeptegels, en er staat een afvalcontainer. Onze spullen mogen we opslaan in de schuur bij de Eikenhoeve. En alle tuingereedschappen komen in dozen in de Hofhut te staan. 's Avonds rijden we er ook nog een kruiwagen vol harken, scheppen, enz. naar binnen.

Geroezemoes van 'werkvolk' deze dagen: Anneke, April, Harry, Martina, Huib, Hanna, Peter, Els, Ruud en zijn broer Lex werken allemaal mee.

Alles afvoeren en leeghalen kunnen we met ons allen doen. De schuren raken leeg en de container vult zich. Zondagmorgen vallen de laatste wanden in elkaar, de laatste op Ruud z'n rug. Niet ernstig gelukkig.

Dan splitst de werkgroep zich. De mannen én April houden zich bezig met het egaliseren en tegelen voor een nieuwe fundering, tegelbanden stellen, waterpas stellen, enzovoort.

Vergis je niet hoeveel energie dat kost. Zand en tegels moeten allemaal in kruiwagens getild en tegen de heuvel op gezwoegd worden! En al dat werken op de grond is ook zwaar.

Het werk van de vrouwen ligt meer in de verzorging van de inwendige mens: anderhalf uur werken hooguit, en dan verplichte pauze. We zijn per slot geen van allen erg jong meer.

En daarnaast pakken we het tuinwerk weer op, want het voorjaar roept.

En nu, op dinsdagavond, is de schuur verdwenen. En de bouwplaats is gereed, met waterpas recht gestelde onderbalken. Over drie dagen wordt de schuur geleverd.

Dan gaan April, Huib en Peter de leveringslijst controleren. En volgende week maandag wordt hij gezet.

Tijdens het zetten kwam er slagregen op slagregen.

Het uitpakken en keuren van het hout gebeurde in de Zonnehall, ook al vanwege de regen. En daarna werd alles op een platte wagen vervoerd naar de bouwplaats achter de Hofhut. En ja, de schuur staat er. En de kwaliteit is 'schuurachtig' en niet 'huisachtig'. Maar hij is groot, hoog en licht. Wat zal daar veel in kunnen staan / hangen / liggen op een keurige manier! En dan nog een aparte afdeling voor kruiwagens en fietsen ook.

De maanden daarna worden gebruikt voor schilderen en lakken, elektra aanleggen en inrichten, tot en met keurige naambordjes voor het gereedschap aan toe. In november hebben we Ger van Schie en Marius Korpel, de beheerders van het van Moockfonds, uitgenodigd om hen het resultaat te laten zien en nogmaals onze dank uit te spreken!

De zeis.

Daar kwamen ze aan, op de fiets: onze twee nieuwe groepsleden. Hij, Cor van Galen, bedaard glimlachend, en zij, Eline Oderkerk, stralend en energiek ogend, zelfs na het omhoog fietsen vanaf hun huis in de omgeving van Apeldoorn.

En tot onze vreugde treedt er nu een nieuw talent tot onze groep toe: Cor kan maaien met de zeis!

Weet u nog? Dat zachte sjiehh, sjiehh, met rustige halen door het gras, en vrijwel geluidloos.

Onmiddellijk gingen we er opuit om een zeis te kopen. Maar dat viel tegen. Want Cor is lang, en een zeis moet per maaier op de juiste lengte zijn. Anders houdt z'n rug het niet vol.

Afijn, deze winter gaat de koop vast wel lukken.

En dan volgend jaar in onze tuin zelfs geen verstoring van de zaterdagsrust meer!

De Ploeg.

We hebben de Hofhut weer 'winterklaar' gemaakt. Dan wordt al het beddengoed in dichte dozen gedaan, alle papier vochtvrij opgeborgen, schoongemaakt, zout in de wc, vorstvrij-kachelstijlen geplaatst, enzovoort.

Dan volgt ook altijd het wassen van lakens en gordijnen. En zo had ik weer die mooie blauwgroene gordijntjes van de slaapkamer (ofwel 'de bedstee') onder

handen. Die zijn nog afkomstig van de moeder van Ans Valk.

Dat zijn katoenen gordijnen van Weverij de Ploeg uit Bergeyk, naar schatting uit de jaren zestig. En de kwaliteit van die gordijnen is zó goed, dat er zelfs geen plooi van verschoten is. Ze zien eruit als nieuw. Die moet je koesteren. Want kom daar nu maar eens om met die spullen van tegenwoordig!

Op de bodem van de beek.

Waar heb jij de hele middag gezeten?

Op de bodem van de beek.

Op de bodem? Ja.

In begin augustus stond de beek bijna droog, hoewel er nog net een laagje water in stond, waar de hemel zich in kon spiegelen. Dus gingen we met laarzen aan de beek in om de oevers te ontdoen van een overvloed aan varens, riet en braamuitlopers.

Na nog een maand droogte troffen we in de beek geen water meer aan. Dan is het er goed toeven. De bodem is dan donker, modderig, met putjes, bubbels en plantenresten. Aan de lissen hangen soms kluiten eieren ter grootte van een kleurloze braam. Maar er zijn in de modder ook sporen van allerlei pootjes, een soort kleine hondenpootafdrukjes, en ook hertensporen. Allemaal op weg naar de grote vijver onder dekking van enorme varens, gele lissen en overhangende struiken.

Ook nu lieten we ons weer van de brug zakken. Met een stevige greep in de bodem geslagen als houvast. Eerst worden er twee planken roosters in de beek gelegd, die we om beurten kunnen opschuiven.

Ik ben heel graag op die bodem. De modder stinkt absoluut niet, wat heel zeldzaam is in ons land.

Maar hier is geen enkele vervuiling in de modder, omdat die van het gezuiverde regenwater vanaf de hei komt. Het is er schemerig en vochtig, geheimzinnig tussen al die planten, vol kruidige geuren. En als we gaan snijden met onze kartelmessen nemen de geuren alleen maar toe!

Heerlijk, zo'n middag op de bodem van de beek! Het is een soort oerbeleving van water en aarde, van groen en de hemel erboven.

2014 Herdenkingsjaar Eli Heimans

Op 22 juli 1914 is het 100 jaar geleden dat Eli Heimans is overleden.

In het kader van het herdenkingsjaar zullen overal in Nederland

activiteiten worden georganiseerd.

Voor zover nu al bekend zal de afdeling Amsterdam op zaterdag 15 februari 2014 een lezingenavond over Eli Heimans houden.

De Heimans en Thijsse Stichting is voornemens een symposium te organiseren op zaterdag 20 september 2014. In Limburg maken ze plannen voor Heimansweek in juli 2014.

Bij de Heimansherdenking zal ook aandacht worden gegeven aan het Heimansdiorama en de Heimansboom in Artis, de Heimanswandeling op Zanderij Crailo van het Gooisch Natuurreservaat en het Heimanspad in het Sarphatipark.

In onze eigen Heimanshof worden op de zondagmiddagen als de werkgroep aanwezig is rondleidingen gegeven, waarbij uiteraard ook aandacht aan de persoon Eli Heimans wordt geschonken. Voor de data kunt u terecht op onze website: www.heimanshof.nl

Een stukje van Eli Heimans

Uit 't boekje "In 't BOSCH" door E. HEIMANS en Jac. P. THIJSSSE dat in 1901 verscheen, onderstaand stukje over de galappel

De galappel

"Laten wij ook eens den eik bespieden in één van zijn merkwaardigsten levensuitingen.

Hier is de afbeelding van een eiketopje, voor mij in October van 't vorig jaar door een vriend uit Bergen meegebracht.

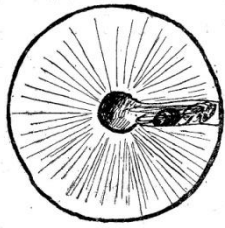
Verskillende eikegallen. Aan de tak zelf: de ananasgal (Andricus fecundatrix) en op het blad rechts: de gewone galappel (Dryophanta folii)

Wie wil, kan elken dag van 't najaar dergelijke takjes vinden, want er is heusch niets zeldzaams aan.

De achterkant der bladeren is bezet met allerlei aardige uitwassen, zeer uiteenlopend van vorm en grootte. Gij weet, dat dit gallen zijn, en die groote knikker op 't onderste blad rechts is zelfs bij 't kleinste boerenkind bekend als een galappeltje.

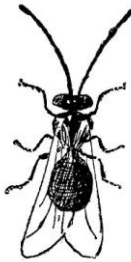
't Lijkt ook net een appeltje, met zijn glimmend groene huid, die, waar 't zonlicht er op schijnen kon, zoo levendig rood gekleurd is als de fijnste bellefleur. En plukt ge hem in October af, dan blijft hij weken lang nog frisch, want die huid laat haast geen waterdamp door.

In October of November vallen ze af, of met de blaren op de grond. Als ge dan zoo'n galappeltje goed bekijkt, zult ge ergens midden op een donker, cirkelrond plekje zien van twee millimeter doorsnee. Breek nu 't appeltje door, zoodat de breuk door dat donkere plekje gaat.

Doorsnee van een galappel. De wesp zit in den gang voor het venstertje.

Nu blijkt dat de appel hol is; uit de holte voert een gangetje tot vlak aan dat donkere plekje en in dat gangetje zit een pikzwart glimmend wespje. Hij zit daar te wachten, tot 't koud genoeg zou zijn, om naar buiten te gaan en is niet weinig verwonderd, dat nu zijn woning zoo ineens opengaat.

Galwesp uit 't galappeltje (Dryophanta folii)

Na eenige oogenblikken kruipt hij er geheel uit en nu gaat hij doodbedaard toilet zitten maken. 't Is alleraardigst, om te zien hoe de lange teere vleugeltjes, waarin haast geen aderen te zien zijn, door de fijne achterpootjes worden gladgestreken en hoe de fijne, slanke voelsprietten door 't kammetje der voorpooten worden gehaald, om ze te ontdoen van de fijnste brokjes knaagsel, die bij 't graven van den tunnel er soms aan zijn blijven zitten.. Was hij niet gestoord dan had hij tot December voor zijn venster zitten wachten, tot het koud genoeg naar zijn zin was en dan zou 't dier slapende knoppen hebben opgezocht aan de een of anderen eikenstam om daar zij eitjes te leggen."

Uit 't eitje komt een larf en door diens aanwezigheid verandert het knopje in een mooi violet galletje. Hieruit komt in Juni van 't volgend jaar een wespje tevoorschijn, dat er anders uitziet dan onze vriend, die achter het venstertje zat.

Dit nieuwe wespje nu legt weer eieren in jonge eikenblaadjes en daaruit ontwikkelt zich weer het ons bekende galappeltje van 't eikenblad. Dat gaat zoo verder om en om en dat heet geslachtswisseling of heterogonie. Bijna alle galwespen van de eik – en er zijn er heel wat – krijgen op die manier kinderen, die op hun grootouders lijken en van hun eigen ouders hemelsbreed verschillen.

Uit het Logboek.

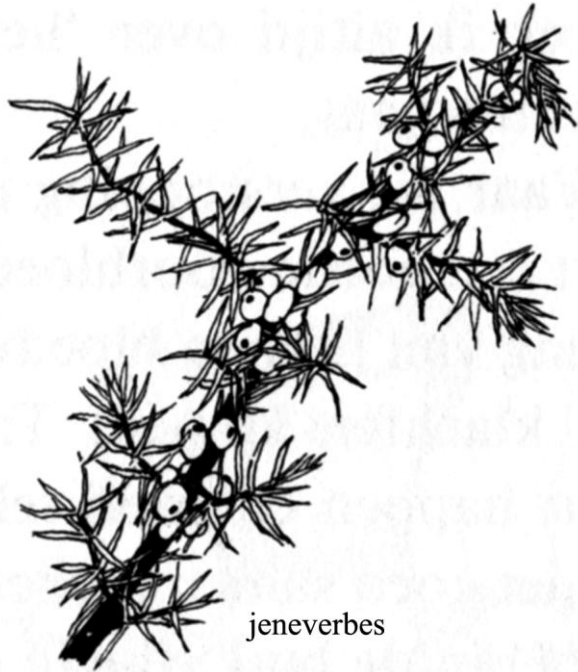
... Tijdens het Eigentijds Festival is het heerlijk toeven in de heemtuin. Veel festivalgangers komen er even rust zoeken, ook 's morgens heel vroeg al...

... De rondleidingen en chakra-wandelingen namen een groot deel van de dag in beslag. En het is ook leuk om zo af en toe wat van het festival mee te maken. Zo horen we een verhalenverteller, en neemt Martina deel aan een interessante bomenwandeling...

... een goed festival met prachtig weer; 4 dagen droog!!! En de tuin is nu op z'n mooist...

... Zondag was Ans Valk op bezoek. Martina liep samen met haar door de tuin. Onderweg had ze zich al

voorgenomen eerst blad te gaan harken en daarna op de bank te gaan zitten. Gelukkig viel er in augustus niets te harken...

jeneverbes

... We hebben veel vogels gezien en gehoord, een boommarter gefilmd, en twee eekhoorns die elkaar achterna zaten in de bomen boven de Hofhut...

... Het viel ons op dat we – in tegenstelling tot vorig jaar – praktisch geen vogeltjes zagen of hoorden. En ook geen eekhoortjes. Hoe kan dat? Komt het door de vele poezen die hier zijn?...

... Dochter en kleindochters hebben verwoed geprobeerd het kleine zwarte katje te vangen. Maar verwilderde beestjes houden mooi afstand. Ik heb wél dooie vogeltjes opgeruimd...

... Moederpoes kwam ook weer voorbij, met een argwanende blik op m'n hond. Ze heeft volgens mij alweer

een stevig buikje; de lading herfstkatjes komt eraan volgens mij. Wij vogelaars van de Heimanshof zijn hier niet blij mee...

... We hebben druppelsgewijs af en toe bezoekers gehad. Zij vonden, net als ik, de korenschoofjes zo mooi. Het leken net trollen...

... Het waterniveau van de vijver en het vennetje was wel erg laag. Met Huib overlegd: en hij heeft de tuinslang erin gelegd (om uitdroging van de waterviolier te voorkomen). Het vullen zal wel enige tijd duren, want het vennetje stond evenals de beekjes compleet droog...

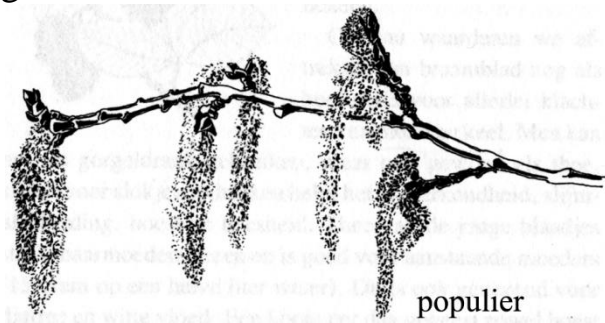
... Rododendrons op het eiland snoeien dit weekend. Dus bootje opblazen en aan het werk. Helaas lek. Zoeken op internet. Ermelo is de plaats. Een nieuwe kopen, auto mee en weg dus. Terug met nieuwe boot, maar toen was er te weinig tijd over om naar het eiland te gaan. Morgen dan maar. Volgende dag regen en regen, koffie drinken. Goed voor vijver en beek. We zoeken daarna droge klussen: o.a. padranden schoffelen en de akker vergroten...

... Onze tuinvrouw April brengt in haar auto biologische paardenmest mee (snuif, snuif). Zij is bezig met de opbouw van een echt goede composthoop...

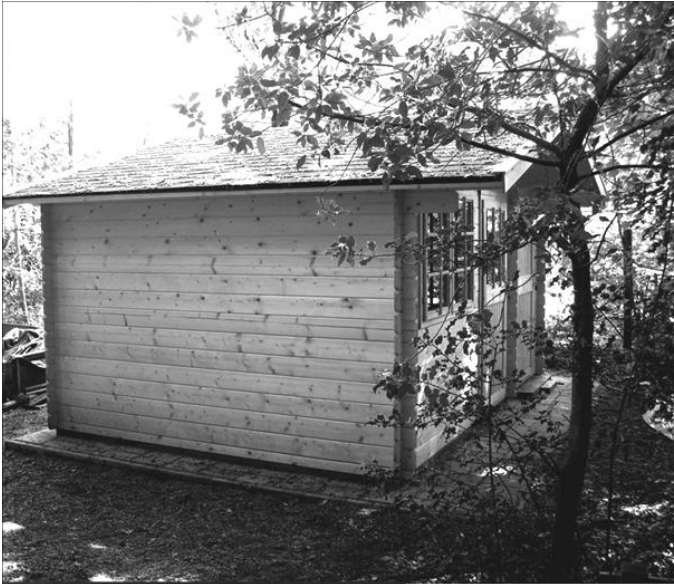
... De spechtenboom achter de grote vijver is op een meter of vijf boven de grond gebroken, en leunt nu tegen de

beuk die er naast staat. We hebben het gemeld aan terreinbeheerder Michel...

Op een maandagavond kwam er een wandelaarster met de auto aan. Ze bleef eerst lang in de auto zitten, kwam er toen uit. Een vrij lange slanke vrouw met grijs haar tot op de schouders, met een grote shoppertas bij zich. Mijn kleindochters vonden het maar raar, die grote tas mee. Ging ze plukken? Ga kijken, zeiden we. Maar dat durfden ze niet. Ik ben naar het bankje op de hei gelopen en heb gekeken. Ze had al 3 bloemen in haar hand (Wilde Bertram). Ik ben naar haar toe gelopen en heb haar gevraagd waarom ze bloemen plukte. Omdat ze zeldzaam waren, was het antwoord. Ik heb haar proberen duidelijk te maken dat dát nu juist was omdat dit een heemtuin - dus een museumtuin - is. Dat als iedereen zou plukken, het binnen een week kaal zou zijn. Ja, dat snapte ze ook wel. Maar het gevoel blijft dat ze het dondersgoed wist en daarom eerst heeft zitten wachten of we weggingen. En daarom hebben we dus tuinwachten nodig!...

De nieuwe schuur in beelden